

YUMUŞAK GÜÇ ARACI OLARAK KONFERANS DİPLOMASİSİ

Eda GÜNEY BALCI

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

e-posta: eda-guney@hotmail.com

ÖZ

Toplumların birbirleriyle ilk iletişim kurmaya başladığı, yazının icadından bile önceki dönemlerde ortaya çıktığı düşünülen diplomasi kavramı zaman içerisinde gelişmiş ve değişime uğramıştır. Günümüzdeki anlamıyla 18. Yüzyılda kullanılmaya başlandığı kabul gören diplomasideki en büyük değişimlerden biri şüphesiz iki toplum ya da iki devlet arasında yürütülen bir faaliyetken çok uluslu, çok taraflı sorunlar ve savaşlarla birlikte diplomasi de çok taraflı hale gelmiş olmasıdır. İlk örnekleri bulunmakla birlikte tarihte çok taraflı diplomasi konferans diplomasi şeklinde bir norma dönüştüğü dönüm noktasını 1815 Viyana Kongresi olduğu değerlendirilmektedir. Viyana Kongresi'nde kurulan düzenin korunabilmesini teminen konferanslar elzem birer diplomatik araca dönüşmüş ve büyük güçler arasında bir gelenek haline gelmiştir. 20. yüzyılda Milletler Cemiyeti'nin kurulmasıyla konferans diplomasi farklı bir boyut kazanmıştır. İlk ortaya çıktığı dönemlerde savaşları bitiren ve düzen oluşturmaya yarayan konferans diplomasi Joseph Nye'nin ortaya koyduğu ayırımla "sert gücün" bir uzantısıyken, özellikle 2000'li yıllarda ortaya çıkan yeni tür çok taraflı konferansların aynı zamanda bir yumuşak güç ve kamu diplomasi aracı olduğu da görülmektedir. Bu çalışmada ilk olarak diplomasi ilk ortaya çıkışı ve gelişimi ele alınacak, ardından bir diplomasi türü olarak konferans diplomasi örneklendirilerek açıklanacak ve 2000'li yıllardaki konferanslarla, konferans diplomasisinin nasıl sert güç aracı olmaktan yumuşak gücün ve kamu diplomasisinin uygulanmasını da sağlayan bir araca dönüştüğü ortaya koyulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Diplomasi, konferans diplomasi, sert güç ve yumuşak güç, kamu diplomasi.

CONFERENCE DIPLOMACY AS A MEANS OF SOFT POWER

ABSTRACT

It is generally believed that the concept of diplomacy has emerged even before the invention of writing and during the period when societies first began to establish communication and evolved and transformed since then. It is accepted that diplomacy, by its current meaning began to be used in the 18th century. One of the most significant changes in diplomacy is its transition from an activity predominantly between two societies or states to a multilateral form, particularly with the advent of multilateral issues and warfare. Although one can give primarily examples, the 1815 Congress of Vienna is considered the turning point in history when multilateral diplomacy, in the form of conference diplomacy, became institutionalized. The necessity to maintain the order established during the Congress of Vienna made conferences an essential diplomatic tool, which later became a tradition among the great powers. During 20th century, conference diplomacy gaining a new dimension with the establishment of the League of Nations. At first, conference diplomacy was seen as an extension of "hard power," a concept created by Joseph Nye, which primarily aims to end wars and maintain order. However, in the 2000s, a new form of multilateral conferences emerged that also functioned as a tool of "soft power" and public diplomacy. This study first discusses the origins and transformation of diplomacy, then demonstrates conference diplomacy as a specific form, and finally demonstrates how, in the 2000s, conference diplomacy transitioned from a hard power instrument to a means of soft power and public diplomacy.

Keywords: Diplomacy, conference diplomacy, hard power and soft power, public diplomacy.

Geliş Tarihi/Received: 12.10.2025

Kabul Tarihi/Accepted: 24.11.2025

Yayın Tarihi/Printed Date: 15.04.2026

Kaynak Gösterme: Güney Balci, E. (2026). "Yumuşak Güç Aracı Olarak Konferans Diplomasi," *Polisphere: Global Social Policy Perspectives*, 1(1) 21-34.

GİRİŞ

İkinci Dünya Savaşının ardından diplomasiinin “sürekli bir gerileme” haline girdiğini savunan kesimler olduğu bilinen bir gerçektir (Sofer, 1988). Öyle ki, bazı kesimlerce geleneksel anlamıyla ele alındığında diplomasiinin yalnızca müttefikler arasında belirli bir dereceye kadar işlev gördüğü, ancak artık düşmanlar arasında veya hatta bloklar ve tarafsız ülkeler arasında neredeyse hiç işlev göremediği iddia edilmiştir (Aron, 2003: 202-204). Soğuk Savaşın en çalkantılı dönemlerinde ileri sürülmüş bu iddialar karşısında, diplomasiinin aslında önemini kaybetmediği en temel fonksiyonu olan ulus devletler arasındaki müzakerelerin temeli oluşturma özelliğini koruduğu, öte yandan teknoloji ve değişen dünya düzeniyle birlikte yirminci yüzyılda diplomasiinin de evrildiğini ve kendisini değişen dünyanın ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde geliştirdiğini savunanlar da bulunmaktadır (Sofer, 1988).

Bu çalışmada amacımız hem geleneksel hem de yeni diplomasiinin bir türü olarak görülen konferans diplomasiisinin geleneksel-yeni diplomasi ayrımını aşan dönüşümünü nasıl yaptığını anlamaktır. Bu amaçla çalışmamızın ilk bölümünde geleneksel diplomasiinin bir parçası olarak konferans diplomasiisinin ne ifade ettiği bazı örneklerle açıklanmaya çalışılacaktır. Özetle görüleceği üzere geleneksel diplomasi biçimi olarak konferans diplomasiisi çatışma çözümü ve barışın tesisi ile yakından ilişkilidir. Çalışmanın ikinci bölümünde konferans diplomasiisinin nasıl dış politikada yumuşak güç kullanımı ve kamu diplomasiisi ile ilişkili hale geldiğine değinilecektir. Yumuşak güç kullanımı ve kamu diplomasiisinin önem kazanması uluslararası ilişkilerdeki dönüşüm ve genişleme ile yakından ilişkilidir. Bu değişimin küreselleşmeyi, devlet dışı aktörleri uluslararası ilişkilerin parçası haline getiren küresel ve teknolojik dönüşümü kapsadığı görülmektedir. Bu çalışma odağını yumuşak güç olarak almakla beraber, kısaca bu dönüşüme de değinecektir.

Makalede araştırma yöntemi olarak, konferans diplomasiisinin bir yumuşak güç ve kamu diplomasiisi aracı olarak kullanıldığının okurla paylaşılabilmesi için betimsel (descriptive) analiz yöntemi kullanılmıştır. Bu çerçevede İngilizce ve Türkçe kaynaklardan faydalanılarak bir literatür araştırması yapılmıştır. Konuya dair akademik kitap, makale ve yayınların yanı sıra ikili ve çoktarafli uluslararası antlaşmaların metinleri birincil kaynaklar olarak incelenmiştir. Başvurulan ikinci araştırma metodu olarak retrospektif analiz yönteminden faydalanılmıştır. Bu yöntemle başvurulmasının temel sebebi araştırmanın okura diplomasiinin ilk kullanılmaya başladığı dönemlerden günümüze kadar geçen tarihsel bir süreci aktarmasından kaynaklanmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde diplomasiinin nasıl evrildiği, iki tarafli bir yöntem olmaktan nasıl çok tarafli/çok uluslu bir yapıya geçtiği ele alınmıştır. Son olarak 1815 Viyana Kongresi ve sonrasında gelen konferanslar ile Milletler Cemiyeti ve BM çatısı altında gerçekleştirilenlerden başlamak kaydıyla özellikle 2000’li yıllardan günümüze düzenlenen çok tarafli konferanslar arasında kıyaslama yapılmıştır.

1. “Diplomasi”nin Tarihsel Gelişimi ve Konferans Diplomasiisi

“Diplomasi”nin, devlet arasında diyalogun kurulmasını sağlayan bir temsilcilik kurumu olarak tanımlandığında, söz konusu kavramın tarihin ilk çağlarından beri kullanıla geldiği öne sürülmektedir (Versan, 1995). “Diplomasi” kavramının ne zaman ve hangi amaçla ortaya çıktığı ve zaman içinde ne anlama geldiği tartışıla gelmiş bir soru olmuştur (Constantinou vd., 2016). Toplumlar ve devletlerarası ilişkilerin yürütülmesini sağlayan diplomasi kavramının günümüzdeki anlamıyla kullanılmasının 18. Yüzyılda başladığı kabul görmektedir (Tuncer, 1991).

Genel anlamıyla “Milletlerarası ilişkileri yürütme ve yönetme mesleği ile bu mesleğin uygulama alanı” (Girgin, 1975: 134, aktaran Ergüven, 2016: 113), “ulus devletler arasındaki müzakerelerin temeli” (Sofer, 1988: 195) ya da “uluslararası ilişkilerin yöntemi” (Plischke, 1973: 321) olarak tanımlanan diplomasi için farklı bakış açıları ya da farklı boyutları önceliklendiğinde alternatif tanımlamalar getirildiği görülmektedir. Örneğin “dış politikanın müzakere yoluyla uygulanması, diğer uluslar tarafından anlaşılmasının ve mümkünse kabul edilmesinin sağlanması” (Sofer, 1988: 196) tanımında diplomasinin amacı, “bir hükümetin belli konulardaki kanı ve görüşlerini doğrudan doğruya diğer devletlerin karar vericilerine iletme süreci” (Gönlübol, 1978, aktaran Ergüven, 2016: 113) tanımlamasında devlet/hükümet, “devletler arasında barışçıl ilişkilerin hükümet görevlileri ve yetkili ajanlar aracılığıyla icra edilmesi” (Hamilton & Langhorne, 1995: 1; aktaran Ergüven, 2016: 113) tanımlamasında diplomasinin uygulayıcılarının, “dünya siyasetinde söz sahibi olan devletler ve diğer kuruluşlar arasındaki ilişkilerin resmi temsilciler ve barışçıl yollarla yürütülmesi” (Bull, 1977: 156) tanımındaysa yöntemin ön plana çıkartıldığı görülür.

Diplomasi ayrıca çeşitli ulusal ve yabancı kaynaklarda bir “sanat” olarak tanımlanır; “uluslararası ilişkilerin barışçıl yol ve araçlarla yürütülmesi sanatı” (Tuncer, 1991: 17, aktaran Ergüven, 2016: 113), “egemen ülkeler arasındaki sorunlara çözüm bulmak için yürütülen müzakere sanatı” (Keyman, t.y.) “uluslararası ilişki ve görüşmeleri kendi çıkarlarına uygun biçimde yürütme sanatı” (Dağ, 2005: 153, aktaran Ergüven, 2016: 113), “hükümdarın çelişkili çıkarları uzlaştırma sanatı ve uluslararası politikada ihtiyatlılığın tezahürü” (Sofer, 1988: 196), “nefret ettiğin birine hoş giden şeyler söyleme sanatı” (Constantinou vd., 2016: 82), “egemen devletler arasında akredite temsilciler aracılığıyla ve uluslararası hukuka uygun olarak işlerin yürütülmesiyle ilgili sanat veya bilim”(Plischke, 1973: 321), “ulusal gücü meydana getiren farklı öğeleri, ulusal çıkarları en yakından ve en dolaysız şekilde ilgilendiren uluslararası mesele ve durumlar üzerinde en yüksek etkide bulunabilecek bir yapıya kavuşturma sanatı” (Morgenthau, 1970: 181-183, aktaran Eren, 2021: 34).

Diplomasinin tam olarak ne zaman başladığı net olarak bilinmemekle birlikte, toplumlar arası ilişkilerin başladığı ilk dönemlerde, yazının dahi icadından önce, savaşlardan dolayı ortaya çıktığı düşünülmektedir. Zira savaşlar beraberinde çatışmaya ara verme, cenazeleri ve yaralıları cepheden alma, savaşın sonunun nasıl getirileceğini tartışma gibi ihtiyaçları da beraberinde getirmiştir. Tarafların bu ve benzeri ihtiyaçlarını karşı tarafa iletebilme gereksinimi bir çeşit “karşılıklı haberci” gönderilmesi uygulamasını başlatmış, bahse konu temsilcilerin, “elçilerin” mesaj trafiğini sağlayabilmesini teminen de bu kimselere can güvenliklerinin korunması başta olmak üzere bazı ayrıcalıklar verilmesi gerekli olmuştur (Oppenheim, 1955: 769). Her ne kadar modern uluslararası hukukun oluşturulmasından çok uzak dahi olursa elçiler gittikleri devletlerde özel muameleler görmüş, hatta eski çağlarda “kutsal” olarak nitelendirilmişlerdir (Oppenheim, 1955: 769).

Diplomasi kurumun ilk ortaya çıktığı halinin iki ülke arasında -tek yanlı- ve geçici temsilcilerden ibaret olduğu bilinmektedir. Sürekli olmayan bu diplomasi türü aynı zamanda “ad hoc diplomasi” olarak isimlendirilmiştir (Tuncer, 1991: 51). “Sürekli diplomasinin” ve “mukim elçiliklerin” ortaya çıktığı ilk yerin 14. yüzyıl sonları ile 15. yüzyıl başlarında Kuzey İtalya olduğu yaygın görüştür (Freeman & Marks, 2025). Venedik, Milan ve Mantua İtalyan şehir devletlerinin anılan tarihlerde birbirlerine, Papalığa ve Kutsal Roma İmparatorluğu’na daimi elçiler gönderdikleri bilinmektedir. Daimi elçiler gönderme geleneği İtalyan yarım adasının da dışında yaygınlık kazanmaya başlamıştır. Örneğin Milan’ın 16. Louis’in Sarayı’na daimi bir elçi gönderdiği, akabinde Venedik’in de Fransa’ya bir daimi elçi görevlendirdiği bilinmektedir (Freeman & Marks, 2025).

Daimi elçiliklerin yaygınlaşmasıyla diplomasi de kurumsallaşmaya başlamış; ardından kıta Avrupa'sını kapsayan 30 Yıl Savaşlarının sonunda gerçekleştirilen Westfalya Konferansı'yla hem Avrupalı devletlerce diplomasi kuralları oluşturulmuş hem de çok taraflı bir konferans düzeninde bir çatışma nihayete erdirilmiş ve Avrupa'da yeni bir düzen kurulmuştur.

Modern devlet sisteminin ve egemenlik ilkesinin temelini atıldığı Westfalya Antlaşmasıyla taçlandırılan Westfalya Konferansı aynı zamanda, savaşların çatışma dışı yöntemlerle bitirilmesi düşüncesinin de hayata ilk geçirildiği çok taraflı müzakere olmuştur.

Westfalya Konferansının ardından XIV. Louis'nin Fransa'sına karşı sırasıyla Nijmegen Barışı (1678-1679), Ryswick Barışı (1697) ve Utrecht Barışı (1713) Antlaşmalarının imzalanacağı üç büyük Hollanda Barış Konferansı Avrupa çok taraflı diplomasi tarihinde önemli bir rol üstlenmiş (The Wars of Louis XIV in Treaties (Part V), t.y.), Avusturya, Büyük Britanya ve Hanover'in başını çektiği devletlerle, Prusya, Fransa, İspanya, Bavyera ve Saksonya gibi ülkelerin liderliğindeki devletlerin arasında vuku bulan Avusturya Veraset Savaşını sonlandıran Aix-la-Chapelle Barış Konferansı (Lesaffer, t.y.) ve Büyük Britanya, Fransa ve İspanya arasında yaşanan Yedi Yıl Savaşlarının sonlandırıldığı Paris Barış Konferansı (Milestones in the History of U.S. Foreign Relations, t.y.) uluslararası ilişkilerde çok taraflı konferans diplomasisinin gelişimine katkı sağlamışlardır. Anılan konferanslar Avrupa'nın önde gelen güçleri arasında bir denge siyasetini koruma aracı olmuş, aynı zamanda konferans diplomasisinin de yaygınlaşmasına katkı sağlamışlardır.

Bahse konu konferanslarla dünya genelinde yaygın hale gelen ve çatışma çözüm aracı olarak yer edinen konferans diplomasisinin şüphesiz norm haline gelmesi Napolyon Savaşları sonucunda düzenlenen 1815 Viyana Kongresi'yle olmuştur (Constantinou vd., 2016: 511). 1815 Viyana Kongresi incelendiğinde konferans diplomasisi adına ilk dikkat çeken şey anılan Kongre'nin ilk "Büyükelçiler Konferansı" oluşudur (Sofer, 1988). Dönemin Büyükelçilerinin katılımıyla gerçekleşen Kongre günümüz modern konferans diplomasisinin ilk örneğini teşkil etmiştir. Bunun sebebi anılan Kongre'de günümüz konferans diplomasisini temsil eden unsurların çoğunun kurulmuş ve işlevsel hale gelmiş oluşudur. Bu unsurlara örnek olarak; farklı müzakere seviyelerinin seçimi, temsilcilerin sıralanması, resmi toplantıların kenarlarında yapılan istişareler, geri bildirim arayışı ve elçilerin özel konularla ilgili olarak merkezlerinden talimat alma ihtiyacı, birbiriyle bağlantılı karmaşık bir gündemin genel koordinasyonu sayılabilmektedir. Bu unsurlarıyla Viyana Kongresi modern dönemin Brüksel, Cenevre veya New York gibi merkezlerinde hayata geçirilen çok taraflı konferansların işleyişini hatırlatmaktadır. Viyana Kongresiyle, konferans diplomasisinin uluslararası toplumu ilgilendiren çeşitli konuda ilerleme kaydetmeyi teminen, karar alma ve anlaşmazlık çözümünü teşvik eden araçlardan istifade edildiği günlük diplomatik yaşamın bir parçasına dönüşmüş ve konferanslar vasıtasıyla çatışma arabuluculuğu diplomaside önem kazanmıştır (United Nations, 2014).

Viyana Kongresi'nin barındırdığı sert güç unsurlarına bakıldığında, ilk olarak büyük güçlerin Konferansı dönemin Avrupa Haritasını yeniden ve istedikleri şekilde çizmek için kullandıkları bir araç olduğu görülmektedir. Bu çerçevede Birleşik Krallık, Avusturya, Prusya ve Rusya yeni topraklar kazanmış ve karşılardaki devletleri, ellerindeki askeri güç ve ekonomik kabiliyeti de hesaba katarak, topraklarından feragat etmeye "ikna etmiş" "zorlamış"lardır. Kongre, Napolyon Savaşları döneminde Fransa'ya karşı kurulan askeri ittifakların siyasi çerçevesini oluşturan bir çok taraflı platformu teşkil etmiştir. Konferansta muhafazakar bir anlayışla oluşturulan sistem, takip eden yüz yıllık süreçte uluslararası sistemin temelini oluşturmuştur. Zira, Konferans'ta klasik monarşileri temel alacak olan "Avrupa Uyumu" sistemi kabul edilmiş, liberal ve ulusal düşüncelerin, gerektiği hallerde diplomatik ve askeri güç kullanımı dahil, çeşitli müdahalelerle bastırılması düşüncesi kabul görmüştür (Fitschen, 2015). Aynı zamanda, Kongre'de Büyük

Güçlerin askeri üstünlüklerinden gelen yetenekleriyle kendilerinden küçük devletlerin karar alma mekanizmaları üzerinde nüfuz sahibi olabildikleri görülmüştür.

Viyana Kongresi'nin normlaşmış ilk örneği olarak görülen, çatışma sonrası güç dengesiyle ilgili sorunları barışçıl bir şekilde ele almak için en güçlü çok taraflı araçlardan biri olarak tanımlanan ve aynı zamanda küresel sorunların ele alınmasında, yenilikçi çözümler belirlenmesinde ve milyonlarca insanın yararına çığır açan stratejiler geliştirilmesinde de önemli bir araç olarak değerlendirilen konferans diplomasisi (United Nations, 2014) "yeni dönem diplomasisi"nin başlangıcı olarak da kabul edilmektedir.

1815 Viyana Kongresi'nin ardından, 1878 Belin Kongresi 1899 ve 1907 Lahey Barış Konferansı ve Milletler Cemiyeti'nin kurulmasına karar verilen 1919 Paris Barış Konferansı, Birleşmiş Milletler Şartının kaleme alındığı 1945 San Francisco Konferansı gibi konferanslar düzenlenmiştir.

Milletler Cemiyeti ve Birleşmiş Milletler'in çatısı altında düzenlenen konferanslar konferans diplomasisinin hem ölçeğini değiştirmiş hem de içeriğini çeşitlendirmiştir. Artık konferanslar sadece bir çatışmanın tarafları arasında ve çatışmayı sona erdirmek için değil dünyadaki tüm egemen devletlerin katılımıyla 20. Yüzyılın ilk yarısında yaşanan iki dünya savaşından alın derslerle bir daha bu ölçekli savaşların olmaması, barışa yönelik tehditlerin bertaraf edilmesi ve uluslararası barış ve güvenliğin koruması amacıyla gerçekleştirilmeye başlanmıştır (T.C. Dışişleri Bakanlığı, t.y.).

1995 yılındaysa BM'nin Ekonomik ve Sosyal Konsey'in (ECOSOC) yıllık oturumunda özel konferanslar maliyetleri, sayılarının çok olması ve çoğunun kalkınma sorunsalı üzerinde durması ve tekrarlayıcı olması gibi nedenlerle gündeme getirilmiş, ciddi bir tartışmaya yol açmıştır (Fomerand, 1996: 362). Konuyla ilgili olarak uzmanlar ikiye bölünmüş, bir kısmı BM konferanslarına nüfuz eden siyasetin önceliğinin, nihayetinde önemli ilerleme kaydetme ihtiyacından ziyade, çelişkili yorumlara yol açan muğlak metinler üzerinde anlaşmaya varma ihtiyacına dayalı tartışmalara yol açtığını öne sürmüştür (Fomerand, 1996: 362). Öte yandan bakıldığında küresel BM konferanslarının sadece siyasi figürleri biraraya getirmekle kalmadığı, sivil toplum, düşünce kuruluşları, akademisyenler gibi yirmiden fazla farklı grubu buluşturduğu ve bilginin ve verinin yaratılmasına katkıda bulunduğu da aşikâr bir gerçek olarak görülmektedir (Fomerand, 1996: 363-366).

Uluslararası ilişkilerde temel aktör olan devletlerin yanına sivil toplum kuruluşları (STK), çokuluslu şirketler, medya temsilcileri, akademisyenler, vatandaşlar, sanatçılar ve iş insanları gibi yeni aktörlerin katılmasıyla ve küreselleşmeyle birlikte toplumlar ve devletler arasındaki iletişim ve etkileşim ile sorunların boyutlarının gelişmesi ve çeşitliliğe uğraması sonucunda geleneksel diplomasinin ihtiyaçları karşılayamadığı bir dönemde çok taraflı diplomatik müzakere platformları sunabilen tematik ya da grup odaklı konferanslar düzenlenmeye başlanmıştır. Ulusüstü kuruluşlar tarafından düzenlenen, Birleşmiş Milletler, Bağlantısızlar Hareketi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü Dünya Ticaret Örgütü, Amerikan Devletleri Örgütü, G7/G8, Afrika Birliği, Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi, Şangay İşbirliği Örgütü toplantıları bu yeni tür konferanslara örnek verilebilmektedir.

Uluslararası kuruluşlar tarafından yapılan konferanslara ilaveten günümüzde bir devletin ya da birkaç devletin liderliğinde gerçekleştirilen, belirli bir tema çerçevesinde ya da her yıl farklı temalara odaklanılarak hayata geçirilen konferanslar da bulunmaktadır. Söz konusu konferanslara ilişkin olarak bu çalışmanın üçüncü bölümünü oluşturan "Konferans diplomasisinin yumuşak güç olarak kullanımı" bölümünde örnekler verilmektedir.

2. Uluslararası Sistemde Değişim ve Yumuşak Güce Duyulan İhtiyaç

Uluslararası sistemde, önemli bir jeostratejik dönüşüm olarak addedilen küreselleşme ve sonrasında yumuşak güç aracı olarak tanımlanan konferans diplomasının kullanımı giderek yaygınlaşmıştır. Küreselleşmenin ve sebep olduğu karşılıklı bağımlılıkların uluslararası sistemde önemli bir etki yarattığını savunanlar çatışmaların barışçıl çözümü ve diplomasi arasında zaten bir bağ olduğunu düşünüyorlardı. Küreselleşmenin teknolojik açıdan yatay sosyal hareketlenmeyi artırması, karmaşık karşılıklı bağımlılığın (complex interdependence) devlet dışı aktörleri de devlet aktörünün kazanç-kayıp pazarlıklarına dahil etmesi, devletlerin uluslararası örgüt ve rejimleri kullanma motivasyonunu artırması yumuşak güç anlayışını önemli hale getirmiştir. Dolayısıyla 1970'lerden itibaren sistemde gözlemlenen küreselleşmenin dalgalarıyla beraber aktörlerin kullanabileceği zorlayıcı olmayan etkinin önemi giderek belirgin hale gelmiştir.

Yumuşak güç terimi Amerikalı siyaset bilimci Joseph S. Nye tarafından 1990 tarihli *Bound to Lead* adlı kitabında ortaya atılmıştır (Nye, 1990). Yazar, bu kitabında yumuşak gücü "başkalarının sizin istediğinizi istemesini sağlamak" olarak tanımlamıştır (Özel, 2018). Nye anılan tarihte, yumuşak güç tanımını ortaya attığında sadece ABD ulusal gücün farklı bir unsurunu ortaya çıkarmak için çabalamıyor, aynı zamanda uluslararası camiadaki Washington'un yakın bir gelecekte olası bir güç kaybıyla karşı karşıya olduğu yönündeki iddiaya da karşı bir cevap veriyordu. Nye, ABD'nin askeri gücü ve ekonomik gücünün yanı sıra potansiyel rakiplerine karşı, 'kültür, ideoloji ve uluslararası kurumları kullanma yeteneği' gibi maddi olmayan kaynaklara dayanan etkili bir yumuşak güç kullanması halinde sert güç unsurlarında olacak değişime rağmen büyük bir avantaja sahip olacağını savunmuştur (Repnikova, 2022).

Bilindiği gibi, uluslararası ilişkilerde yumuşak güce geçiş, askeri güç veya ekonomik baskı gibi sert güç taktiklerine olan geleneksel bağımlılıktan kurtulup tam tersine, dış politika hedeflerine ulaşmakta cazibe, ikna ve kültürel etkinin kullanılmasını vurgulamaktadır (Saaida, 2023).

Joseph S. Nye'nin öncülüğünü yaptığı bir kavram olan yumuşak güç, çağdaş diplomasi ve uluslararası ilişkilerde oyunun kurallarını değiştiren bir olgudur. Bu bakımdan yumuşak güç, bir aktörün veya ülkenin ideoloji ve kültürel değerler gibi zorlayıcı olmayan yollarla başkalarının davranışlarını ve tercihlerini etkileme yeteneğini ifade etmektedir (Nye, 2004). Kökleri zorlamaya dayanan sert gücün aksine, yumuşak güç, hedeflerine ulaşmak için çekim (attraction) ve ikna (persuasion) gücüne dayanır ve bu da onu modern diplomaside çok önemli bir etken/unsur haline getirir. Nye, yumuşak gücün üç ana kaynağını kültür, siyasi değerler ve dış politikalar olarak tanımlamıştır.

Kültürel etki, bir ülkenin kimliğini ve değerlerini tanıtmaya ve dünya çapındaki insanların zihninde olumlu bir imaj yaratmasına olanak tanıdığı için güçlü bir yumuşak güç aracıdır. Bu tür bir etki herhangi bir ülkenin müzik, film, edebiyat ve sanat gibi kültürel ürünlerini diğer uluslara ihraç etme kabiliyeti ile ölçülmektedir. Yumuşak gücün ikinci kaynağı ise, bir ülkenin demokratik ilkelere, insan haklarına ve hukukun üstünlüğüne bağlılığı olarak tanımlanmaktadır. Yumuşak gücün üçüncü kaynağı da bir ülkenin terörizm, yoksulluk, eşitsizlik ve iklim değişikliği gibi ortak küresel konularda diğer devletlerle birlikte çalışma kapasitesidir. Söz konusu ülkelerin diğer devletlerle işbirliği yapmaları sonucunda hem itibarlarını hem de güvenilirliklerini artırabilmesi beklenen bir olasılıktır. Bu sayede, devletler arasında kalıcı işbirliği ortaklıklarının kurulabilmesi gerçekleşecektir (Saaida, 2023). Bir ülkenin sahip olduğu kendi kültür, manevi değerleri ve hatta diplomasi yumuşak güç olarak, eğitim-medya ve yardımlar gibi araçlar vasıtasıyla başkalarını etkilemek için kullanılabilir. Nitekim Nye, yumuşak

güç kavramının tanımı yapıp bu kavramı popüler hale getirdikten sonra bunun modern diplomasinin temel bir bileşeni olduğunu iddia etmiştir.

Gerçekten de yumuşak güç, çağdaş diplomasinin yaygın olarak tanınan ve giderek daha önemli hale gelen bir yönü olmuştur. Konunun uzmanı olan bazı akademisyenler bu kavramın terörle mücadele, bölgesel diplomasi ve büyük güç rekabeti dahil olmak üzere çeşitli bağlamlarda kullanımını analiz etmiştir. Birçoğu da teknolojide meydana gelen önemli gelişmelerin yumuşak güç stratejileri üzerindeki etkisini de anlamak istemiş ve bu bağlamda değerlendirmelerde bulunmuştur. Günümüzde büyük bir hızla değişen ve dönüşen küresel ortamda devletler dış politika hedeflerini yeni ortama uyumlandırmaya çalışırken, yumuşak gücün de etkisinin uluslararası ilişkilerin şekillenmesinde ortadan kalkmayacağı ve sert güç politikalarıyla birlikte var olmaya devam edeceği beklenmektedir. Aslında yumuşak güç, devletlerin dış politika hedeflerine ulaşmada zorlayıcı olmayan etki araçlarının önemini kabul edilmesiyle çağdaş diplomaside giderek daha önemli bir araç haline gelmiştir. Bu bağlamda kültürel diplomasi, kamu diplomasisi, ekonomik diplomasi ve eğitim diplomasisi, akademisyenler ve siyaset yapımcılar arasında bir devletin dış politika hedeflerine ulaşmadaki etkinliklerini kabul edilmiş ve neticede yumuşak gücün temel bileşenleri olarak tanımlanmıştır. Bu bağlamda yumuşak gücün, diplomasinin yanı sıra uluslararası ilişkiler alanında da ciddi bir fark yaratma gücüne sahip olduğu kabul edilmiştir.

İletişim ve medyanın kullanılmak suretiyle yabancı kamuoylarının etkilenmesinde kullanılan kamu diplomasisi de yumuşak gücün önemli bir bileşeni olarak tanımlanmıştır. Kamu diplomasisi, halka açık konuşmalar, basın toplantıları, sosyal medya, değişim programlar ve konferans diplomasi dahil olmak üzere değişik biçimlerde uygulanmaktadır. Kamu diplomasisinin dış politika hedeflerine ulaşmadaki etkinliği ise, hedef kitlenin alıcılığı, mesaj içeriği ve gönderenin güvenilirliği gibi faktörlerle ilişkilendirilmiştir (Saaida, 2023).

Zaman içinde, uluslararası sistemdeki devletlerin diğer devletlerle ilişki kurmasının ve dolayısıyla işbirliğinin teşvik edilmesinin önemini kabul edildikçe, yumuşak güç diplomaside giderek daha önemli bir unsur haline gelmiştir. Yumuşak güç, kültürel ve sosyal değerleri vurgulayarak, bir ülke hakkında daha olumlu bir imaj yaratılmasına ve küresel sahnede itibarını artırmaya yardımcı olabilmektedir. Diplomasi alanında, yumuşak gücün en önemli avantajlarından biri, devletlerin karşılıklı çıkarlarını ilgilendiren konularda işbirliğini teşvik etme yeteneğine sahip olmasıdır. Yumuşak güç kullanımı, devletler arası ortak değerleri ve çıkarları vurgulayarak karşılıklı güven oluşturulmasına yardımcı olarak tarafları birlikte çalışmaya teşvik edebime imkânı yaratmaktadır. Ayrıca, yumuşak gücün özellikle sert güç taktiklerinin kullanılmasının ters etki yaratabileceği ve dolayısıyla taraflar arası iletişim ve işbirliğinin bozulmasına yol açabilecek durumlarda ve özellikle de çok taraflı müzakerelerde etkili olabildiği tespit edilmiştir.

3. Konferans Diplomasinin Yumuşak Güç Olarak Kullanımı

Geleneksel diplomasiden çağdaş diplomasiye geçişte değişen teknoloji önemli bir unsurdur. Dijital teknoloji ve dijital iletişim kabiliyetlerinin artması, sosyal medya ve diğer çevrim içi platformlar aracılığıyla ulusötesi ağların kurulabilmesi diplomasi anlayışında uygulayıcıların önünde yeni bir fırsat penceresi açmıştır. Kurumsallaşmanın yüksek maliyetine katlanmak zorunda kalmadan farklı kültür ve uluslar arasında karşılıklı ortak işbirliği ve anlayışın nasıl teşvik edilebileceği, ulus-ötesi ağların bu amaçla nasıl inşa edilebileceği düşünülmüştür. Konferans diplomasisi, bu anlamda ile kamu diplomasisini de içeren çağdaş diplomatik dönüşüm ile yumuşak ya da akıllı gücün önem kazandığı çağdaş uluslararası ilişkiler ortamının doğrudan bir sonucudur. Sonuçta, konferans diplomasinin çağdaş jeopolitikteki stratejik faydası ve etkisi

netleşince, kimi zaman devletler ve örgütler arasında kimi zaman da devletlerin kendi başlarına bağımsız olarak gerçekleştirdiği diplomasi forumları icra edilmeye başlamıştır. Halihazırda bu tür konferans diplomasi forumları icra edilmeye de devam etmektedir.

Askeri yetenek ve ekonomik imkanlara dayalı geleneksel sert güç biçimleri uluslararası ilişkiler ortamında önemini hala korumaktadır, ancak yumuşak gücün stratejik kullanımı sert gücün yol açabileceği maliyetin dengelenmesi için çok önemlidir (Nye, 2017). Yumuşak gücün temel önermesi olan tercihleri çekim/cazibe yoluyla şekillendirmek için yani çekim/cazibe gücünün görünür olabileceği platformlara ihtiyaç duyulmaktadır. Konferans forumları hem çekim/cazibe gücünün sergilendiği yapılardır hem de cazibe/çekim gücünün etkinliğinin sınındığı platformlardır. Bu noktada aktörlerin istenilen gündemi belirleme, norm yayma ve gayri resmi problem çözme olanağına sahip olup olmadığı denir. Ayrıca söz konusu bu konferanslar ağ bağlantılı (networked) diplomasinin oluşmasına ev sahipliği yaparak, çeşitli aktörler arasında tekrarlanan etkileşimler için yapılandırılmış mükemmel fırsatlar yaratmaktadır. Uluslararası ilişkilerde liberal ekol işbirliği ve diplomatik kurumlar/platformların etkinliği konusunda fikir yürütürken bir araya gelme, diplomasi sanatını icra etme halinin sürekliliğine özel bir vurgu yapmıştır (Dai vd., 2017). Cazibe/çekim gücünün norm inşası ve sosyal öğrenme ile yakından ilişkili olduğunu düşünenler için konferanslarda resmi müzakere odalarının ötesinde güven, sosyal öğrenme ve politika yayılımı kolaylaşır.

Bir başka bakış açısına göre konferans diplomasisi özellikle iklim ve teknoloji yönetimi başta olmak üzere- resmî kurumlardaki tıkanıklığı aşmaya yönelik çok uluslu koalisyonların ortaya çıktığı platformlardır. Bu koalisyonlar mini taraflı (minilateralism) işbirliklerini teşvik eder (Mladenov, 2023). Ağ temelli işbirlikleri, birbirini takip eden konferanslar aracılığıyla, bir kere oluşturulduğunda bu işbirlikleri bazlı koalisyonlar hem uluslararası kurumlarda hem çok taraflı platformlarda gündemi belirleyecek pazarlık gücünü elde tutabilmek için harekete geçer. Söz konusu gündemi çıkar alanı olarak önceleyen aktörün yumuşak gücünün uzantısı olmasının ötesinde, böylece gündem karmaşık, devlet dışı aktörleri de kapsayan, çok taraflılığın konusu haline gelir. Yumuşak gücünü kullanan aktör böylece neredeyse Michael Mann'ın yapısal/altyapısal olarak tanımladığı bir güç devşirir (Heibach & Taş, 2024).

Böylelikle Baldwin'in (Baldwin, 2016) üzerinde durduğu sert gücün maliyeti açısından en az maliyetli güç uygulamasına ulaşılmış olunmaktadır. Dahl'ın güç üzerine yaptığı klasik çalışmalar çok tartışılmış, farklı şekillerde yorumlanmıştır (Lukes, 2015). Baldwin, hem Dahl'ın hem de bu çalışmaya yönelik yorumlardan yola çıkar. Uluslararası ilişkilerde gücün çok boyutluluğu üzerinde durur. Gücün görünür olması bir - genelde muhataba karşı- ilişki ve çatışma hali içerisinde ortaya çıkar. Kontrol, etki ve cezalandırma bu noktada gücü bu biçimde kullanan aktör için de üzerinde kullanılan aktör için de maliyet üretir. Oysa aktörün kendi davranışını da değiştirerek/sınırlayarak/karar vererek muhataplarının davranışlarını değiştirdiği; kontrol, etki ve cezalandırmayı görünmez hale getirdiği, ikili ilişkiyi kurumsallaşmanın içine taşıdığı sessiz güç diyebileceğimiz bir alan vardır (Hart, 1976).

Bu güç alanı yepyeni diplomasi biçimleri üretmiştir. Dolayısıyla uluslararası ilişkilerde bir kurum olarak diplomasi farklı isimlerle anılmaya başlanmıştır: Adı geçen bu yeni diplomasi türleri şu şekilde sıralanabilir (Çatal, 2024): Arabuluculuk Diplomasi, Çok Taraflı Diplomasi, Kamu Diplomasisi, Sivil Diplomasi, Zirve Diplomasisi, Konferans Diplomasisi, Parlamenter Diplomasi, Mekik Diplomasisi, Sosyal Diplomasi, Nükleer Diplomasi ve Önleyici Diplomasi, Sessiz Diplomasi, Kültürel Diplomasi, Çevre Diplomasisi, İnsani Diplomasi, Açık Diplomasi, Dışsız Diplomasi. Tüm bu yeni diplomasi biçimlerinin yumuşak güç ile çeşitli derecelerde yakınlığa sahip olsa da önceden de anılan nedenlerle konferans diplomasisi ve kamu diplomasisi yumuşak güç ile doğrudan yüksek yoğunluklu ilişki içerisinde görünmüştür. Dahası yumuşak güç ile

uygulama düzeyinde ilişkili olması konferans diplomasisini kamu diplomasisi ile ilişkili hale getirmiştir.

Küreselleşme, teknolojik ve dijital devrim, uluslararası ilişkilerin devlet ötesi alanı da kapsar hale gelmesi dış politika faaliyetlerinin icrasında artık uluslararası kamuoyunu önemli hale getirmiştir. Bu ortamda diplomasi dahilinde yeni iletişim stratejilerinin geliştirilmesi bir zaruriyet olarak ortaya çıkmıştır. İşte, diplomasideki bu önemli değişim ve dönüşüm kamu diplomasisi olarak anılan yeni bir ihtisas alanının ortaya çıkmasına neden olmuştur. Kamu diplomasisinin geleneksel diplomasinden temel farkı, genellikle şeffaf bir sürece referans vermesidir. Çatal'a (Çatal, 2024) göre, bu şeffaf süreç muhatap halkın etkilenmesinin sağlanması yoluyla kamuoyunun bilinçlendirilmesi amacıyla kotarılmaktadır.

Bu anlamda, kamuoyunun anlaşılması, bilgilendirilmesi ve etkilenmesi faaliyetlerinin toplamı olan bu diplomasi şeklinin propaganda ile karıştırılmaması gerekir. Kamu diplomasisinde propagandadan farklı olarak anlatmak kadar dinlemek de, bilgi vermek kadar geri beslemeyi önemsemek de söz konusudur (Yeşiltaş & Balcı, 2011). İçermektedir. Saliu'ya göre (Saliu, 2020), kamu diplomasisi iki şekilde yani, devletten kamuya veya kamudan kamuya şekilde icra edilmektedir. Devletten kamuya yönelik kamu diplomasisinde bizzat devletin araçlarının kullanılmasıyla devlet politikalarının doğrudan kamuoyuna aktarılması hedeflenir. Diğer yandan, kamudan kamuya yönelik kamu diplomasisinde ise, sivil toplum kuruluşları gibi sivil unsurlar, araştırma merkezleri, medya, kanaat önderleri, üniversiteler, değişim programları, dernekler ve vakıflar aracılığıyla amaçlanan düşüncelerin aktarılmasına çalışılır (Çatal, 2024).

Özetle, zaman içinde daha karmaşık bir hal alan uluslararası ortamda, devletler arasındaki sorunların çözümünde yumuşak güç ve kamu diplomasisi önemli bir alternatif olarak dış politikanın ve küresel angajmanın uygulama araçları olmuştur. Nitekim 21. yüzyılda artık devletler kültürel, ideolojik ve kurumsal araçlar vasıtasıyla, baskıya veya sert güce başvurmadan yeni ilişkiler kurarak bazı dış politika hedeflerini başarmaktadır. Zira, yumuşak güç ve kamu diplomasisi, devletler arası ilişkilerde artık sadece kültürel alışverişi ve anlayışı teşvik etmekle kalmayıp aynı zamanda ekonomik işbirliği ve kalkınma alanında da birçok fayda imkanları sağlamaktadır. Konferans diplomasisinin hem kamu diplomasisinin hem de yumuşak gücün bir alanı olarak ortaya çıkması geleneksel diplomasinin de bir parçası olagelmış konferans diplomasisini dönüştürmüştür.

Recep Şehitoğlu ve Erdem Eren'e göre (Yeşiltaş & Balcı, 2011), "çok taraflı diplomatik müzakere olarak adlandırılan konferans diplomasisi, esas itibarıyla büyük devletler diplomasisi olarak bilinmektedir. Büyük devletlerin bu diplomasi türünü kullanma amaçları, şüphesiz onların diğer kamuoylarında prestij kazanmalarına sebep olmaktadır. Bu durum amaç ve hedef itibarıyla söz konusu ülkelerin kamu diplomasisi boyutlarıyla da ilgili olabilmektedir. Hali hazırda yürütülen konferans diplomasisi faaliyetlerini de bu bağlamda kamu diplomasisinin bir bileşeni olarak düşünmek yanlış bir değerlendirme olmayacaktır".

Çalışmanın bir önceki bölümünde uluslararası kuruluşlar çatısı altında düzenlenen ve yumuşak güç aracı olarak işlev gören konferanslara örnekler sunulmuştu. Bahse konu konferanslara ilave olarak uluslararası kuruluşların şemsiyesi altında gerçekleştirilmeyen öte yandan uluslararası ilişkiler ve diplomasi alanlarında önemli kabul edilen pek çok konferans bulunmaktadır (Şehitoğlu & Eren, 2022). Bu tür konferanslara katılım devletlerin karar alıcılarına kamuoyuna ulaşmakta önemli bir araç sağlamakta olup, bu nedenle de bahse konu konferanslarda karar alıcıların yer almak için çaba sarfettiği bilinmektedir (Şehitoğlu & Eren, 2022).

1963'ten günümüze düzenlenen Münih Güvenlik Konferansı, 1971'den günümüze Dünya Ekonomik Forumu tarafından düzenlenen Dünya Ekonomik Forumu (Davos Zirvesi), 2003'ten

günümüze düzenlenen Doha Forumu ve 2006'dan günümüze GLOBSEC isimli düşünce kuruluşu tarafından düzenlenen GLOBSEC Forumu, Uluslararası Stratejik Çalışmalar Enstitüsü (IISS) tarafından 2002'den beri Singapur'da düzenlenen Shangri-La Diyoloğu, 2006'dan beri Slovenya Dışişleri Bakanlığı ve Center for European Future isimli kuruluş tarafından düzenlenen Bled Stratejik Forumu, 2010'dan beri Aspen Enstitüsü tarafından ABD'de düzenlenen Aspen Güvenlik Forumu ve Atlantik Konseyi tarafından düzenlenen Global Enerji Forumu ve Geleceği Liderleri Zirvesi uluslararası kuruluşların dışındaki aktörlerce düzenlenen en önemli ve tanınır konferanslara örnek verilebilmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu çalışma konferans diplomasisinin diplomasi tarihi içerisinde geleneksel diplomasinin bir parçası iken uluslararası ilişkilerdeki dönüşümle beraber nasıl yumuşak güç ile ilişkili hale geldiğini, böylece de yeni diplomasi biçimlerinden biri haline geldiğini açıklamayı amaçlamıştır.

Konferans diplomasisi geleneksel diplomasi biçimi olarak çatışmaların önlenmesi mevzusu ile yakından ilişkilidir. Çatışmaların önlenmesine katkıda bulunan üç tür konferans diplomasi çeşidi vardır (Şehitoğlu & Eren, 2022). Birinci tip konferans diplomasi türünde, devletler ya büyük bir çatışma/savaş sonrasında bir araya gelirler ve çatışmanın sonlanması ile sonrasında dair müzakerelerde bulunurlar. Ya da bir çatışma/savaş sırasında devletler arası çatışmalara son vermek adına müzakerelere devam ederler. Her iki durumda da barış konferansı çatısı-altında müzakereler sürdürülür. Bu tip konferanslara tarihten ve günümüzden örnek olarak, 1919 Paris Barış Konferansı ve 1648 Vestfalya Barışı ile Ukrayna savaşını bitirmeyi amaçlayan Cenevre Konferansı verilebilir. Bu tür konferanslar, bir çatışmanın/savaşın sonuçlanma şartları üzerinde müzakere için bir gerekli zemini sağlayarak sürdürülebilir bir barışın gelişmesine katkıda bulunmayı hedeflenmektedir. Başka bir konferans türünde ise, dünya çapında genel barışı teşvik etmeye veya en azından çatışma oluşumunu hafifletme ve düzenleme çabalarına odaklanmaktadır. 1899 yılındaki I. Lahey Konferansı ve 1907 yılındaki II. Lahey Konferansı bu tür girişimlerin simgesidir. Bu konferanslar, jus ad bellum'u (ve ayrıca jus in bello'yu) açıklığa kavuşturarak ve çatışmanın barışçıl tahkimi için bazı prosedürleri teşvik ederek çatışmanın önlenmesine katkıda bulunmayı amaçlamıştır. Son bir konferans diplomasisi de 1960'larda ortaya çıkmış olan "küresel konferanslar" türüdür. Bu türden konferansların çatışmaların ve tabii ki savaşların önlenmesinde doğrudan değil ama dolaylı bir etkisi olabilir. Bu konferanslarda belirli konuların esas sebeplerine-örneğin, açlık, çevre bozulması v.b. gibi konulara) odaklanmak temel amaçtır. Dolayısıyla, sonuçta küresel türdeki bu konferansların amaçlarına ulaşması halinde, dolaylı da olsa belirli çatışmaların önlenmesinde etkili olmaları beklenir. Zira, doğası gereği bu tür konferanslar çatışmaların kökenine dair yol gösterici bilgiler sağlamak suretiyle olası bir barışın inşasına önemli katkıda bulunacaktır (Vincent & Darlington Kinikanwo, 2023).

Yeni diplomasi biçimi olarak konferans diplomasisi elbette çatışmaların barışçıl çözümü ve barışın tesisi amaçlarına hala haizdir. Ancak konferans diplomasisinin yumuşak güç ve kamu diplomasisi ile ilişkili hale gelmesi onu çatışma çözümü- barış inşası gibi işlevsel faydalarının ötesine taşımaktadır. Yeni diplomasisinin bir parçası olarak konferans diplomasisi aktörün maliyetsiz/az maliyetli çekim gücü için bir uygulama/sınama platformu sunmakta, çekim gücünün alıcılarını (ulusal/uluslararası kamuoyu) konsolide etmektedir. Daha önemlisi sadece bir dış politika aracı (yumuşak güç) uygulama alanı olmanın ötesinde aktörün yumuşak gücünü çok taraflılık içerisine oturtarak daha kurumsal, çoğulcu, demokratik ve meşru olmasını sağlamaktadır. Bu yüzden de son on yıllarda uluslararası ilişkiler bünyesinde giderek daha fazla devlet konferans diplomasisine yatırım yapmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aron, R. (2003). *Peace and War: A Theory of International Relations*. Transaction Publishers.
- Baldwin, D. A. (2016). *Power and International Relations: A Conceptual Approach*. Princeton University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctt1q1xsp6>
- Bull, H. (1977). *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics* (2. bs). Columbia University Press.
- Constantinou, C. M., Kerr, P., & Sharp, P. (Ed.). (2016). *The SAGE Handbook of Diplomacy*. SAGE Publications Ltd.
- Çatal, B. (2024). *Küresel Diplomasi: Prexonas'tan Digital Diplomasiye*. Eğitim Yayın Evi. <https://www.egitimyayinevi.com/doc/891>
- Dağ, A. E. (2005). *Uluslararası İlişkiler ve Diplomasi Sözlüğü*. Anka.
- Dai, X., Snidal, D., & Sampson, M. (2017). "International Cooperation Theory and International Institutions." İçinde *Oxford Research Encyclopedia of International Studies*. Oxford University Press.
- Eren, E. (2021). "Geleneksel Diplomasiden Modern Diplomasiye Diplomasinin Tarihsel Evrimi." *Uluslararası Eşitlik Politikası Dergisi* 1(1), 32-55.
- Ergüven, Nasih Sarp (2016). "Uluslararası Hukukun Tarihsel Boyutuyla Diplomasinin Kurumsal Gelişim Süreci." *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1), 111-141.
- Fitschen, T. (2015). "Vienna Congress (1815)." *Oxford Public International Law*. <https://opil.ouplaw.com/display/10.1093/law:epil/9780199231690/law-9780199231690-e738?d=%2F10.1093%2Fflaw%3Aepil%2F9780199231690%2Fflaw-9780199231690-e738&p=emailA09jYwKbTv1TA>.
- Fomerand, J. (1996). "UN Conferences: Media Events or Genuine Diplomacy?" *Global Governance*, 2(3), 361-375.
- Freeman, C., & Marks, S. (2025). "Diplomacy—Roman Catholic, Church, Relations." *Britannica*. <https://www.britannica.com/topic/diplomacy/Diplomacy-of-the-Roman-Catholic-Church>
- Girgin, K. (1975). *Çağdaş politika ve diplomasi*. Doğu Matbaası.
- Gönlübol, M. (1978). *Uluslararası Politika*. Siyasal Kitabevi.
- Hamilton, K., & Langhorne, R. (1995). *The Practice of Diplomacy*. Routledge.
- Hart, J. (1976). "Three Approaches to the Measurement of Power in International Relations." *International Organization*, 30(2), 289-305.
- Heibach, J., & Taş, H. (2024). "Infrastructural power in foreign policy: Conceptualising states' efforts to mobilise non-state actors." *International Relations*, 00471178241265615. <https://doi.org/10.1177/00471178241265615>.
- Keyman, E. F. (t.y.). "Diplomasi." *TÜBİTAK Ansiklopedi*. Geliş tarihi 27 Eylül 2025, <https://ansiklopedi.tubitak.gov.tr/ansiklopedi/diplomasi#:~:text=Diplomasi%2C%20egemen%20%2C%20BCLkeler%20aras%C4%B1ndaki%20sorunlara,bir%20b%C3%BCt%C3%BCn%20olarak%20verilen%20isimdir>.

- Lesaffer, R. (t.y.). "The Peace of Aachen (1748) and the Rise of Multilateral Treaties." *Oxford Public International Law*. Geliş tarihi 15 Ağustos 2025, <https://opil.ouplaw.com/page/559>.
- Lukes, S. (2015). "Robert Dahl on power." *Journal of Political Power*, 8(2), 261-271. <https://doi.org/10.1080/2158379X.2015.1057988>
- Milestones in the History of U.S. Foreign Relations. (t.y.). Office of the Historian. Geliş tarihi 25 Ağustos 2025, gönderen <https://history.state.gov/milestones/1750-1775/treaty-of-paris>
- Mladenov, N. (2023). *Minilateralism: A Concept That Is Changing the World Order*. The Washington Institute. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/minilateralism-concept-changing-world-order>
- Morgenthau, H. J. (1970). *Uluslararası Politika* (B. Oran & Ü. Oksay, Çev.; C. 1). Türkiye Siyasi İlimler Derneği.
- Nye, J. (1990). *Bound To Lead: The Changing Nature of American Power*. Basic Books.
- Nye, J. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. PublicAffairs. <https://www.almendron.com/tribuna/wp-content/uploads/2020/02/joseph-s-nye-jr-soft-power.pdf>
- Nye, J. (2017). "Soft Power: The Origins and Political Progress of a Concept." *Palgrave Communications*, 3(1), 17008. <https://doi.org/10.1057/palcomms.2017.8>
- Oppenheim, L. (1955). *International Law A Treatise* (H. Lauterpacht, Ed.; 8. bs, C. 1). Longman, Green and Co. <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.459764/page/n1/mode/2up>
- Özel, C. (2018). "Yumuşak Güce Bütünsel Bakış." *Güvenlik Bilimleri Dergisi*, 7(1), 1-27.
- Plischke, E. (1973). "The New Diplomacy: A Changing Process." *The Virginia Quarterly Review* 49(3), 321-345.
- Repnikova, M. (2022). "The Balance of Soft Power." *Foreign Affairs* 101(4). <https://www.foreignaffairs.com/china/soft-power-balance-america-china>.
- Saaida, M. (2023). "The Role of Soft Power in Contemporary Diplomacy." *International Journal of Research Publication and Review* 4(4). <https://doi.org/10.55248/gengpi.4.423.36302>.
- Saliu, H. (2020). "Public Diplomacy and Related Concepts from the Perspective of Lasswell's Communication Formula." *Social Science Research Network*. <https://papers.ssrn.com/abstract=3759317>.
- Sofer, S. (1988). "Old and New Diplomacy: A Debate Revisited." *Review of International Studies*, 14(3), 195-211.
- Şehitoğlu, R., & Eren, E. (2022). "Konferans Diplomasisi Perspektifinde Antalya Diplomasi Forumu'nun Uluslararası İlişkilerdeki Rolü." *İletişim ve Diplomasi*, 7, 185-204. <https://doi.org/10.54722/iletisimvediplomasi.1111491>.
- T.C. Dışişleri Bakanlığı. (t.y.). *Birleşmiş Milletler Teşkilatı ve Türkiye*. Geliş tarihi 17 Eylül 2025, gönderen <https://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-teskilati-ve-turkiye.tr.mfa>.
- The Wars of Louis XIV in Treaties (Part V): The Peace of Nijmegen (1678–1679). (t.y.). *Oxford Public International Law*. Geliş tarihi 27 Ağustos 2025, gönderen <https://opil.ouplaw.com/page/721>

Tuncer, H. (1991). "Eski" ve "Yeni" Diplomasi. Dış Politika Enstitüsü. <https://books.google.com.ua/books?id=2evwGAAACAAJ>

United Nations. (2014). *Conference Diplomacy from Vienna to New York: A Personal Reflection*. United Nations; United Nations. <https://www.un.org/en/chronicle/article/conference-diplomacy-vienna-new-york-personal-reflection>

Versan, R. (1995). "Tarih Boyunca ve Günümüzde Diplomasi." *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 10, 89-96.

Vincent, E. A., & Darlington Kinikanwo, O. (2023). "The use of conference diplomacy in conflict prevention: A call for paradigm shift in the 21st century." *International Journal of Social Research and Development*, 5(1), 46-52.

Yeşiltaş, M., & Balcı, A. (2011). "AK Parti Dönemi Türk Dış Politikası Sözlüğü: Kavramsal Bir Harita." *Bilgi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 9-35.

KATKI ORANI BEYANI VE ÇIKAR ÇATIŞMASI BİLDİRİMİ

Sorumlu Yazar <i>Responsible/Corresponding Author</i>	Eda GÜNEY BALCI			
Makalenin Başlığı <i>Title of Manuscript</i>	YUMUŞAK GÜÇ ARACI OLARAK KONFERANS DİPLOMASİSİ			
Tarih <i>Date</i>	12.10.2025			
Makalenin türü (Araştırma makalesi, Derleme vb.) <i>Manuscript Type (Research Article, Review etc.)</i>	Araştırma Makalesi			
Yazarların Listesi / List of Authors				
<i>Sıra No</i>	Adı-Soyadı <i>Name - Surname</i>	Katkı Oranı <i>Author Contributions</i>	Çıkar Çatışması <i>Conflicts of Interest</i>	Destek ve Teşekkür (Varsa) <i>Support and Acknowledgment</i>
1	Eda GÜNEY BALCI	%100	-	-